

Immunologia

2012/2013

Codi: 101932
Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2501230 Graduat en Ciències biomèdiques	832 Graduat en Ciències Biomèdiques	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Dolores Jaraquemada Pérez de Guzmán
Correu electrònic: Dolores.Jaraquemada@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: Sí
Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per matricular-se d'aquesta assignatura, els alumnes han d'haver assolit els coneixements bàsics de Bioquímica, Biologia Molecular i Biologia Cel·lular de les assignatures que hagin cursat el primer curs del Grau

Objectius

Objectius de l'assignatura:

Al final de curs, els alumnes hauran de:

- conèixer els components del sistema immunitari: molècules, cèl·lules i òrgans limfoides.
- comprendre la resposta immunitària innata i adaptativa, humoral i cel·lular; les fases de la resposta immunitària i la regulació i homeòstasi del sistema immunitari.
- conèixer la comunicació entre components del sistema immunitari a través del tràfic sanguini i limfàtic; i la localització anatòmica de la resposta immunitària.
- aplicar els coneixements de la resposta immunitària en infeccions per virus, bacteris, protozous, helmints i fongs.
- conèixer les tècniques immunològiques cel·lulars i moleculars aplicables als diferents sistemes biològics.
- saber aplicar les reaccions del sistema immunitari i la seva especificitat a l'estudi de biomolècules, al diagnòstic, a les vacunes i a la immunoteràpia.
- conèixer els fonaments bàsics de la immunopatologia

Competències

- Comunicar i aplicar els coneixements en el debat públic i cultural.
- Demostrar que es comprenen les bases i els elements aplicables al desenvolupament i a la validació de tècniques diagnòstiques i terapèutiques.
- Demostrar que es coneixen els conceptes i el llenguatge de les ciències biomèdiques com cal per a seguir adequadament la bibliografia biomèdica.
- Demostrar que es coneixen i es comprenen conceptual i experimentalment les bases moleculars i cel·lulars rellevants en patologies humanes i animals.

- Demostrar que es coneixen i es comprenen els processos bàsics de la vida en diversos nivells d'organització: molecular, cel·lular, tissular, d'òrgan, individual i de la població.
- Desenvolupar coneixement científic, pensament crític i creativitat.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar habilitats d'autoaprenentatge i motivació per continuar la seva formació en el nivell de postgrau.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar i comprendre els continus avenços i reptes en la investigació.
- Llegir i criticar articles científics originals i de revisió en el camp de la biomedicina, i ser capaç d'avaluar i escollir les descripcions metodològiques adequades per al treball de laboratori biomèdic.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar com a part d'un grup juntament amb altres professionals, comprendre'n els punts de vista i cooperar-hi de forma constructiva.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la relació entre la naturalesa de la resposta immune i les característiques moleculars i físiques dels antígens que la indueixen.
2. Comprendre l'estructura i funció del sistema immunitari a escala molecular, cel·lular, de teixit i d'òrgan.
3. Comprendre la literatura científica i les bases de dades especialitzades en problemes immunològics o d'immunopatologia, i saber interpretar els resultats d'un projecte científic.
4. Comprendre textos científics i elaborar treballs de revisió sobre immunologia i biologia.
5. Comunicar i aplicar els coneixements en el debat públic i cultural.
6. Definir les propietats de la resposta immune adaptativa que la diferencien de la innata. Comprendre la distribució clonal dels receptors d'antigen dels limfòcits i la teoria de la selecció clonal.
7. Demostrar habilitats pràctiques per realitzar anàlisi diagnòstica en immunopatologia.
8. Demostrar habilitats pràctiques per utilitzar les tecnologies aplicables a l'experimentació en immunologia.
9. Descriure els grups més importants de microorganismes patògens.
10. Descriure els principals mecanismes pels quals el sistema immune participa en la patologia: immunodeficiències, hipersensibilitat, autoimmunitat.
11. Descriure les bases teòriques de les tècniques immunològiques.
12. Desenvolupar coneixement científic, pensament crític i creativitat.
13. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
14. Desenvolupar habilitats d'autoaprenentatge i motivació per continuar la seva formació en el nivell de postgrau.
15. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
16. Explicar els mecanismes d'activació i de regulació de la resposta immune cel·lular i humoral, i la seva relació amb la immunopatologia
17. Explicar les relacions que s'estableixen entre un possible patògen i el seu hoste.
18. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
19. Identificar els principals elements que intervenen en la resposta immune a les infeccions, els tumors i en la situació de trasplantament al·logènic.
20. Identificar i comprendre els continus avenços i reptes en la investigació.
21. Reconèixer el paper dels microorganismes com a agents causals de malalties o de problemes toxicològics en l'home, els animals i les plantes.
22. Reproduir una visió general de les modalitats d'intervenció sobre la resposta immune, és a dir els principis de la immunoteràpia.
23. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
24. Treballar com a part d'un grup juntament amb altres professionals, comprendre'n els punts de vista i cooperar-hi de forma constructiva.

Continguts

Bloc I. Immunologia bàsica (2 ECTS)

Bloc II. Organització de la Resposta Immunitària (2 ECTS)

Bloc III. Aplicacions de la Immunologia (1,5 ECTS)

Bloc IV. Introducció a la Immunopatologia (0,5 ECTS)

Bloc I. Immunologia bàsica: elements del Sistema Immunitari (2 ECTS)

Introducció

TEMA 1: Introducció: vista general del sistema immunitari. Conceptes bàsics

TEMA 2: Introducció: vista general del sistema immunitari. Components i accions de la resposta immunitària

Immunitat Innata

TEMA 3: Immunitat innata: immediata i induïda

TEMA 4: El Sistema del Complement

TEMA 5: Cèl.lules de la resposta immune innata: macròfags i neutròfils

Immunitat adquirida - Receptors específics d'antigen i reconeixement d'antigen

TEMA 6: Receptor d'antigen de les cèl.lules B (BCR): estructura de les immunoglobulines i reordenament dels gens de les immunoglobulines

TEMA 7: Interacció antigen-anticòs

TEMA 8: Receptor d'antigen de la cèl.lula T (TCR): estructura i genètica (Autoaprenentatge AAP)

TEMA 9: Complex Principal d'Histocompatibilitat: estructura i genètica

Cèl.lules del Sistema Immunitari

TEMA 10: Limfòcits T: Selecció tímica i subpoblacions de limfòcits T

TEMA 11: Limfòcits B: Selecció en el moll d'òs i subpoblacions de limfòcits B

TEMA 12: Cèl.lules presentadores d'antigen: cèl.lules dendrítiques

TEMA 13: Altres cèl.lules: cèl.lules NK i mastocits, basòfils i eosinòfils

Molècules mediadores del Sistema Immunitari

TEMA 14: Citocines i quimiocines (AAP)

TEMA 15: Recirculació dels limfòcits: concepte de homing. Molècules coestimulatòries. Molècules d'adhesió.

Bloc II. Organització de la Resposta Immunitària (2 ECTS)

Organització de la resposta immunitària

TEMA 16: Organització dels òrgans del sistema immune

TEMA 17: Resposta immune cel.lular

TEMA 18: Resposta Immune humoral

TEMA 19: Regulació de la resposta immune

Resposta immune en front de patògens i mecanismes d'evasió

TEMA 20: Resposta immune en front de bacteris

TEMA 21: Resposta immune en front de fongs i paràsits

TEMA 22: Resposta immune en front de virus (AAP)

Bloc III. Aplicacions de la Immunologia (1,5 ECTS)

TEMA 23: Tècniques cel·lulars

TEMA 24: Tècniques moleculars

TEMA 25: Models animals

TEMA 26: Immunoteràpia. Vacunes

Bloc IV. Introducció a la Immunopatologia (0,5 ECTS)

TEMA 27: Immunopatologia associada a la resposta immunitària

TEMA 28: Patologies del sistema immunitari

Metodologia

Els temes del programa s'impartiran en 28 sessions

Pràctiques d'aula (PAUL): per a les PAUL, el grup es dividirà en dos subgrups, A i B. Es faran 14 sessions per grup en les que hi ha programades les següents activitats:

- APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES O CASOS CLÍNICS
- SESSIONS DE TUTORIA SOBRE ELS PROBLEMES, CASOS O ARTICLES

APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES O CASOS CLÍNICS:

Es programaran 12 casos per grups de 5 alumnes, que els prepararan cooperativament. La informació sobre cada cas i les pautes d'aplicació es desarà al Campus Virtual (CV). Els alumnes plantejaran els dubtes a pràctiques d'aula (en grups de 30). Després d'aquestes sessions, el professor desarà al CV les preguntes que els alumnes hauran de respondre en el seu treball escrit. El treball es retornarà corregit als alumnes. La presentació final en Power Point l'hauran de desar els alumnes al CV abans del dia de la presentació

SESSIONS DE TUTORIES

Seràn sessions on els alumnes que estan preparant treballs podran discutir amb els professors les seves preguntes relatives als treballs, les classes o els exàmens

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives	32	1,28	1, 2, 3, 6, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 21, 22
Pràctiques d'aula	15	0,6	5, 12, 14, 24

Tipus: Autònomes			
Estudi	54	2,16	3, 12, 13, 14, 15, 20
Interpretació de dades experimentals publicades	14	0,56	12, 13, 20, 23, 24
Preparació de treballs: casos clínics	24	0,96	12, 13, 14, 15, 18, 24

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura serà individual i continuada a través de les següents proves:

Examens parcials: dos exàmens parcials, al final dels Blocs I i IV. Cada prova valdrà el 35% de la nota final. Seran examens de tipus test de 25 preguntes amb 5 opcions a escollir una i per ser avaluat s'ha d'haver contestat el 70% de les preguntes (17 preguntes). En la correcció es restarà 1/5 del valor de cada pregunta per resposta incorrecta. La duració de la prova serà d'un màxim de 90 minuts.

Casos: Els casos poden ser problemes pràctics o casos clínics, per què els alumnes desenvolupin les seves capacitats d'autoaprenentatge, de síntesi i la seva capacitat de comunicació escrita i oral. L'avaluació dels casos representarà el 30% de la nota final de l'assignatura i es valoraran la presentació escrita del cas, la presentació oral, la resposta a preguntes i la participació en la discussió

Examen Final: Es programarà un examen final pels alumnes que no hagin assolit el mínim necessari o que vulguin apujar la nota. L'examen final tindrà un valor del 70% de l'assignatura al qual es sumarà el percentatge de nota del treball dels casos. Aquest examen final està fora de la programació de l'assignatura i la seva programació es comunicarà als alumnes durant el curs.

Avaluació final (veure taula):

1) Els alumnes que hagin obtingut un mínim de 5 (sobre 10) a cada un dels parcials, tindran el **70% de la nota**. Els alumnes han d'assolir un mínim de 4 a un dels dos parcials per poder compensar la nota amb l'altre parcial.

2) el **30% de la nota** correspon a l'avaluació dels treballs presentats

3) els alumnes que no hagin arribat a aprovar amb els dos examens parcials, podran fer l'**examen final**. La valoració d'aquest examen final serà del **70% de la nota total**. A aquesta nota se li sumarà la nota dels casos (**30%**)

4) el mateix càlcul es farà pels alumnes que vulguin apujar nota

5) la no presentació a qualsevol de les proves ha d'estar justificada

5/10

AVALUACIÓ	PROVES	TIPUS	PROGRAMACIÓ	% NOTA FINAL	NOTA MÍNIMA
Classes expositives	1r parcial	Test	Veure programa	35%	5/10
	2n parcial	Test	Veure programa	35%	5/10
TOTAL				70%	

Pràctiques d'aula	Presentació escrita	Per definir	Veure programa	10%	n/a
	Presentació oral	Power Point		10%	n/a
	Discussió	aula		10%	n/a
TOTAL				30%	n/a
SUMA TOTAL				100%	

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen Final (només si no s'ha assolit 50% en els parcials)	70%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 22
Examen Parcial 2	35%	3	0,12	3, 4, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 19, 21, 22
Examen parcial 1	35%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 13
Presentació d'un treball en grup	30%	1	0,04	4, 5, 12, 14, 15, 18, 20, 23, 24

Bibliografia

- Llibres en anglès:

Janeway's Immunobiology by K Murphy. Ltd/Garland Science, NY & London, 8th ed (2011)

Kuby Immunology (with web support) by T.J. Kindt, R.A. Goldsby, B.A. Osborne. W.H. Freeman Co., 6th ed (2006)

Cellular and Molecular Immunology by Abul K. Abbas, Andrew H. Lichtman, Shiv Pillai, Saunders, 7th ed (2011)

Immunology, by David K. Male, Jonathan Brostoff, Ivan Maurice Roitt, David B. Roth Mosby Elsevier Ed., 7th ed (2006)

Roitt's Essential Immunology, by [Peter Delves](#), [Seamus Martin](#), [Dennis Burton](#), [Ivan Roitt](#), Wiley-Blackwell Ed., 12th ed (2011)

- Llibres en castellà o català:

Immunobiología de Janeway: K Murphy, P. Travers, M. Walport, Mc Graw Hill, 7ª ed, (2008)

Immunología Celular y Molecular de A.Abbas, W. Lichtman, S Pillai. W. B. Saunders Co., Philadelphia, 7ª ed, (2012)

Introducción a la Inmunología Humana de L. Faimboim, J. Geffner. Ed Medica Panamericana, 7ª ed (2011)

Immunologia 2012 - 2013

Immunología de Kuby by T.J. Kindt, R.A. Goldsby, B.A. Osborne. Mc Graw Hill 6ª ed., (2007)

Immunología de P. Parham. Ed. Panamericana, 2ª ed. (2006)

Immunología, Biología y Patología del Sistema Inmunitario de JR Regueiro, C López Larrea, S González Rodríguez, E Martínez Naves. Ed Médica Panamericana, 4ª ed, (2011)

Diccionari d'immunologia de TERMCAT, Centre de Terminologia, Ed Masson, Barcelona, (2005)

Bibliografia Complementària (reviews més importants en Immunologia)

Advances in Immunology

http://www.elsevier.com/wps/find/bookdescription.cws_home/716912/description#description

<http://www.sciencedirect.com/science/bookseries/00652776>

Annual Review of Immunology

<http://arjournals.annualreviews.org/loi/immunol>

Current Opinion in Immunology

http://www.elsevier.com/wps/find/journaldescription.cws_home/601305/description#description

<http://www.sciencedirect.com/science/journal/09527915>

Immunological Reviews

<http://www3.interscience.wiley.com/journal/118503650/home>

Nature Reviews in Immunology

<http://www.nature.com/nri/index.html>

Seminars in Immunology

http://www.elsevier.com/wps/find/journaldescription.cws_home/622945/description#description

Trends in Immunology

<http://www.cell.com/trends/immunology/>

Recursos d'Internet

Immunobiology by C. A. Janeway, P. Travers, M. Walport and M. Shlomchik, Garland Science 2001

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/bookshelf/br.fcgi?book=imm>

Roitt's Essential Immunology, by [Peter Delves](#), [Seamus Martin](#), [Dennis Burton](#), [Ivan Roitt](#), Wiley-Blackwell Ed., 11 th ed., (2006)

<http://www.roitt.com/>

Kuby Immunology (with web support) by T.J. Kindt, R.A.Goldsby, B.A. Osborne.W.H. Freeman Co., 6 th ed, (2006)

<http://www.whfreeman.com/kuby/>

<http://bcs.whfreeman.com/immunology6e/>

Microbiology and Immunology On line. School of Medicine, University of South Carolina

Immunologia 2012 - 2013

<http://pathmicro.med.sc.edu/book/welcome.htm>

Faculty of Medicine, Dalhousie University (Halifax, Nova Scotia, Canada)

<http://immunology.medicine.dal.ca/bookcase/>

The Infectious Diseases Weblink

<http://webpages.charter.net/deziel/>

Department of Molecular and Cellular Biology, Harvard University

<http://mcb.harvard.edu/BioLinks/Immunology.html>

Biology Animations

<http://biology-animations.blogspot.com/>

Molecular Expressions: Images from the microscope, Florida State University

<http://micro.magnet.fsu.edu/primer/virtual/virtual.html>

Introduction Immune System

<http://www.biology.arizona.edu/immunology/tutorials/immunology/main.html>

Immunobiology

<http://www.skidmore.edu/academics/biology/courses/erubenst/BI348/pages/resources.html>

Janeway's animations

<http://www.blink.biz/immunoanimations/>

Davidson College (Immunology course, Molecular Movies)

<http://www.bio.davidson.edu/courses/Immunology/Bio307.html>

Pathology of Infectious Diseases (images of infected tissues by bacterial, fungi and viruses)

<http://info.fujita-hu.ac.jp/~tsutsumi/index.html>

Movies from Ronald Germain

<http://www.niaid.nih.gov/LabsAndResources/labs/aboutlabs/li/lymphocyteBiologySection/Pages/videos.asp>

The von Andrian Laboratory

<http://labs.idi.harvard.edu/vonandrian/>